

на, дошли сме да се разберем каква ще е глобата” (Пампоров 2006: 157).

При “грастарите” от Костинброд отива не посредник, а родителите на момчето (или само майката, или омъжена по-голяма сестра). Посещението се прави сутрин. Нарича се “даване на дума”. За искане може да се отиде няколко пъти, само ако булката не я дават на това семейство. В миналото, по време на катунарстването, ако след няколко искания пак не я дадат, вдига се цялата мъжка рода и я открадва (Марушиакова 1992-в: 84).

Обикновено моминият баща не се съгласява от първия път, отговаря уклончиво, ако иска сватовниците да дойдат пак, или категорично отказва, което е знак, че не желае да дава дъщеря си. След постигане на договорка се черпят, на бъдещата булка се дава дребен подарък (златна пара при “тракийските” калайджии) и момичето се прибира в дома на момчето.

За кардарашите, живеещи в Силистра, годежният дар е синджир със златна пара. Момичето носи този синджир в знак, че е обещано. Те приготвят на годеницата си накити – обеци, пръстен, златен ланец с една пара и го даряват с думите: “Тя е вече наш`та!” В Североизточна България майките на двамата млади при “хорохане” рома си разменят забрадките (символ на женската същност) в знак, че уговорката за младите е станала (Съботинова 2002: 204-206).

Циганите в Сърбия през 30-те год. на XX век черпят сватовете пред колибата на момичето с ракия, вземат я и се връщат в дома на младоженеца. Когато пристигнат, младежът поставя дясната си ръка на най-горния прът на палатката и казва: “Ела, момиче, под моето рамо” и девойката преминава под ръката му. Това символизира, че жената винаги е зависима от мъжа (Petrovic 1935: 113).

След договорката между двата рода започват сватбените обреди и ритуали, в които главният действащ субект е свекървата. В дома си тя посреща гостите с трапеза - “идва булка” / “авела ибори” / (фичери). При повечето цигански групи (изключение са “тракийските” калайджии, при които момичето отива в дома на момчето чак след сватбата) именно тази вечер става и *отнемането на девствеността* - “вземане на нишан”. Това е особено важен момент, от който зависи бъдещето на младата булка. Спазването на традицията и нетърпеливото очакване на снаха кара всяка бъдеща свекърва да има предварително подготвен кат дрехи за това. До средата на XX век това е бяла риза и специална кърпа за показване на девствеността, а през следващите десетилетия – бяла нощница или бял комбинезон.

За “свождането” свекървата подготвя специално отделна стая (ако